

MINISTERSTWO
Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej

Warszawa, wg znacznika czasu

Iwona Michałek
Sekretarz Stanu

DPS-V.070.226.2020.MZ

Pan Piotr Kładoczny
Sekretarz Zarządu
Helsińskiej Fundacji
Praw Człowieka

Szanowny Panie Sekretarzu,

Odpowiadając na pismo z dnia 6 kwietnia br., w sprawie sytuacji panującej w domach pomocy społecznej w wyniku rozprzestrzeniania się COVID-19, proszę o przyjęcie następujących wyjaśnień.

W obliczu obecnej sytuacji epidemicznej w kraju zagadnienia związane z bezpieczeństwem mieszkańców domów pomocy społecznej są przez Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej traktowane w sposób priorytetowy. Dlatego też na bieżąco monitoruje on sytuację w jakiej znajdują się domy pomocy społecznej i ich mieszkańcy oraz podejmuje stosowne działania zaradcze i profilaktyczne.

Począwszy od dnia 13 marca br. Minister Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej pozostaje w stałym kontakcie z wojewodami, którzy na podstawie art. 22 ust. 8 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2019 r., poz. 1508, z późn. zm.) nadzorują realizację zadań samorządu gminnego, powiatowego i województwa, w tym nad jakością działalności jednostek organizacyjnych pomocy społecznej oraz nad jakością usług, dla których zostały określone standardy. W toku codziennie odbywających się videokonferencji z przedstawicielami służb wojewodów, tut. Ministerstwo monitoruje m.in. sytuację domów pomocy społecznej.

W codziennym raporcie dyrektorzy Wydziałów Polityki Społecznej przekazują aktualne informacje o sytuacji w domach pomocy społecznej i placówkach całodobowej opieki. Omawiana jest także sytuacja w jednostkach, w których wystąpiło zakażenie koronawirusem wśród mieszkańców, bądź personelu. Na bieżąco podejmowane są decyzje dotyczące wdrażania stosownych środków zaradczych.

W porozumieniu z Wojewodami zapadają także ustalenia w zakresie uszczegóławiania dotychczasowych, jak i opracowywania kolejnych instrukcji oraz rekomendacji dotyczących domów pomocy społecznej. Ponadto służby wojewodów pozostają w stałym kontakcie z przedstawicielami organów prowadzących domy pomocy społecznej z terenu województwa, w których występują problemy w związku z pojawieniem się zakażeń koronawirusem, czy też ich dyrektorami.

Do tej pory, za pośrednictwem Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji zostało przekazanych wojewodom 7 szczegółowych, wielopunktowych zaleceń i instrukcji dla jednostek samorządu terytorialnego prowadzących lub zlecających prowadzenie domów pomocy społecznej. Dotyczyły one następujących kwestii:

- *opuszczania domów pomocy społecznej poza teren budynku przez mieszkańców i odwiedzin osób z zewnątrz oraz przyjmowania nowych mieszkańców;*
- *funkcjonowania Domów Pomocy Społecznej (realizacji usług);*
- *postępowania w przypadku podejrzenia zarażenia wirusem SARS-CoV-2*
postępowania w przypadku zarażenia wirusem SARS-CoV-2 u mieszkańca placówki
lub personelu domu;
- *organizacji pracy kadry domów pomocy społecznej.*

1. W zakresie opuszczania domów pomocy społecznej poza teren budynku przez mieszkańców i odwiedzin osób z zewnątrz oraz przyjmowania nowych mieszkańców rekomendowano:

- a) uniemożliwienie wstępu na teren obiektów domów osobom, których obecność nie jest konieczna do zapewnienia ciągłości działalności;
- b) ograniczenie aktywności mieszkańców poza terenem placówki i ryzyku jakie niesie ze sobą nieprzestrzeganie zasad higieny i wskazówek Głównego Inspektora Sanitarnego w powyższym zakresie,
- c) ograniczenie przyjmowania do domów pomocy społecznej nowych mieszkańców. Przyjęcia należy ograniczyć tylko do wyjątkowych sytuacji, np. takich jak przyjęcie mieszkańca po leczeniu szpitalnym,
- d) zobowiązanie wszystkich wchodzących do domu pomocy społecznej do mierzenia temperatury ciała i wprowadzić zakaz wchodzenia do dps w przypadku wykazania podwyższonej temperatury,
- e) wprowadzenie obowiązku przeprowadzania szczegółowego wywiadu z personelem, dotyczącego potencjalnych sytuacji stwarzających ryzyko zakażenia, w których mogli znaleźć się pracownicy, zwłaszcza osoby świadczące pracę równocześnie w podmiotach leczniczych,

f) umożliwienie mieszkańcom domów pomocy społecznej kontaktu z rodzinami i siecią wsparcia poza placówką z wykorzystaniem urządzeń komunikacyjnych,

2. W zakresie funkcjonowania Domów Pomocy Społecznej zalecono:

a) organizowanie w sposób szczególny życia zbiorowego osób przebywających w placówkach poprzez ograniczenie wzajemnego kontaktu oraz unikanie spotkań grupowych;

b) zapewnienie pomocy psychologicznej osobom potrzebującym wsparcia,

c) zapewnienie właściwej opieki mieszkańcom domów pomocy społecznej, w tym przede wszystkim w wykonaniu zabiegów higienicznych,

d) zapewnienie ciągłości usług na poziomie obowiązującego standardu z uwzględnieniem zaleceń Głównego Inspektora Sanitarnego, czyli:

* promowanie i wspieranie wśród mieszkańców higieny rąk i dróg oddechowych zgodnie z wytycznymi zamieszczonymi poniżej, a także właściwej etykiety postępowania prewencyjnego przez mieszkańców i pracowników;

* uwrażliwienie pracowników na konieczność stosowania środków ochrony osobistej (np. rękawiczek) oraz mycia rąk (zgodnie z wytycznymi zamieszczonymi poniżej), w tym przed i po kontakcie z mieszkańcami, po kontakcie z zanieczyszczonymi powierzchniami lub sprzętem oraz po usunięciu środków ochrony osobistej;

* zapewnienie środków czystości (mydło, ręczniki papierowe) i dezynfekcji (np. żele dezynfekujące/chusteczki dezynfekujące) w każdym pomieszczeniu wspólnego użytku oraz w miarę możliwości w każdym pokoju mieszkalnym;

* obowiązkowe używanie przez pracowników domów pomocy społecznej maseczek ochronnych i rękawiczek,

e) monitorowanie stanu zdrowia osób, które nie zostały zdiagnozowane jako osoby zarażone i w sytuacji niepokojących objawów niezwłocznie zawiadomienie powiatowej/wojewódzkiej stacji sanitarno-epidemiologicznej;

f) zapewnienie ciągłości zaopatrzenia domów pomocy społecznej w żywność, środki czystości, środki ochrony osobistej (maski ochronne, rękawice, środki dezynfekcyjne, żele/chusteczki dezynfekcyjne, fartuchy ochronne, pościel jednorazową);

g) przygotowanie funkcjonowania każdego domu pomocy społecznej w warunkach, gdy cały dom pomocy społecznej, lub jego część możliwa do wyodrębnienia funkcjonalnego i przestrzennego celem zapewnienia izolacji, będzie objęta kwarantanną lub izolacją (mieszkańcy i pracownicy), ze szczególnym uwzględnieniem zapewnienia noclegu i wyżywienia pracownikom zapewniającym w trakcie kwarantanny ciągłość funkcjonowania

domu pomocy społecznej i świadczenia usług dla mieszkańców, a także zapewnienia wyżywienia dla mieszkańców.

3. Procedura postępowania w przypadku podejrzenia zarażenia wirusem SARS-CoV-2 u mieszkańca placówki.

4. Procedura postępowania w przypadku zarażenia wirusem SARS-CoV-2 u mieszkańca placówki lub personelu domu:

a) w przypadku potwierdzenia u mieszkańca/mieszkańców lub personelu domu pomocy społecznej wirusa SARS-CoV-2, a którego stan **nie spełnia** przesłanek do hospitalizacji, należy:

- wydzielić pomieszczenie/pomieszczenia, w których osoby/osoby zarażone będą przebywać na czas leczenia. Należy utworzyć strefę w wydzielonej części budynku, do którego nie będą mieli dostępu pozostali, niezakażeni mieszkańcy placówki i niezakażony personel;

- umieścić osoby zarażone SARS – Co-2 w izolatorium jeżeli starostwo powiatowe takie zorganizowało,

- monitorować stan zdrowia osób pozostających w izolacji z powodu zarażenia wirusem, z zachowaniem szczególnych procedur minimalizujących możliwość rozprzestrzenia się wirusa na osoby zdrowe;

- w przypadku pogorszenia stanu zdrowia pozostających w izolacji zarażonych mieszkańców i personelu, należy niezwłocznie powiadomić o sytuacji powiatową/wojewódzką stację sanitarno-epidemiologiczną;

b) w przypadku **wystąpienia w placówce rozpoznania zachorowania na chorobę zakaźną wirus SARS-CoV-2** którego stan wskazuje na hospitalizację należy niezwłocznie podjąć działania w celu objęcia go obowiązkową hospitalizacją w jednoimiennym szpitalu zakaźnym,

c) monitorować stan zdrowia osób, które nie zostały zdiagnozowane jako osoby zarażone i w sytuacji niepokojących objawów należy niezwłocznie zawiadomić powiatową/wojewódzką stację sanitarno-epidemiologiczną;

5. W zakresie kadry domów pomocy społecznej zalecono:

a) skierowanie kadry z placówek których działalność jest zawieszona, do domów pomocy społecznej, w których występują problemy kadrowe ze sprawowaniem opieki nad mieszkańcami, w celu ich wsparcia,

- b) oddelegowanie personelu spoza zespołu opiekuńczo-terapeutycznego do wspomaganie opieki nad mieszkańcami domów pomocy społecznej,
- c) włączanie wolontariuszy, studentów do wspomaganie DPS w zakresie opieki nad mieszkańcami, zwracając przy tym szczególną uwagę na przestrzeganie przez te osoby zasad, które zminimalizują możliwości wystąpienia bądź rozprzestrzeniania się wirusa SARS-CoV-2 na terenie placówki,
- d) zapewnienie ciągłości opieki medycznej i opieki pielęgniarskiej,
- e) w razie potrzeby w domach pomocy społecznej wprowadzić system rotacyjny pracy pracowników,
- f) zapewnienie obsługi medycznej i pielęgnacyjnej w dps przez osoby pracujące tylko w danej jednostce (łączenie etatów np. dps/szpital lub dps/poz bardzo zwiększa możliwość transmisji wirusa SARS-CoV-2),
- g) wprowadzenie obowiązku przeprowadzania szczegółowego wywiadu z personelem, dotyczącego potencjalnych sytuacji stwarzających ryzyko zakażenia, w których mogli znaleźć się pracownicy, zwłaszcza osoby świadczące pracę równocześnie w podmiotach leczniczych lub innych placówkach zapewniających całodobową opiekę, domach pomocy społecznej, zakładach opiekuńczo-leczniczych, itp.,
- h) wprowadzenie rozwiązania umożliwiającego zapewnienie obsługi medycznej i pielęgnacyjnej w domach pomocy społecznej przez osoby pracujące tylko w danej jednostce, w szczególności z uwzględnieniem informacji uzyskanych w związku z wywiadami z personelem, o których mowa w punkcie poprzednim (łączenie etatów np. dps/szpital lub dps/poz bardzo zwiększa możliwość transmisji wirusa SARS-CoV-2).

Jak wynika z powyższego wydane rekomendacje uwzględniają procedurę izolowania mieszkańca z podejrzeniem bądź potwierdzonym zakażeniem wirusem SARS-Cov-2, w specjalnie przygotowanej i wyodrębnionej części domu, bądź też umieszczenie go w jednoimiennym szpitalu zakaźnym.

Dodatkowo informuję, że na wniosek Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej Agencja Rezerw Materiałowych na podstawie art. 19 ust. 1, pkt 1 ustawy z dnia 29 października 2010 r. o rezerwach strategicznych, udostępniła z powyższych rezerw płyn do dezynfekcji rąk oraz maseczki trójwarstwowe, które zostały przekazane Wojewodom w celu ich rozdysponowania. Ponadto do Wojewodów, w celu zaopatrzenia między innymi domów pomocy społecznej, trafił także płyn do dezynfekcji, który na prośbę tutejszego resortu został przekazany przez KGHM.

Ponowny wniosek Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej do Ministra Zdrowia w sprawie przyznania środków ochrony dla placówek pomocy społecznej, w tym domów

pomocy społecznej został już rozpatrzony pozytywnie. Część tego zaopatrzenia została przekazana Wojewodom, w celu ich rozdystrybuowania wśród potrzebujących jednostek, w najbliższych dniach zostanie przekazana pozostała ich część.

Pragnę także zauważyć, że wojewodowie niwelując konsekwencje jakie niesie za sobą zagrożenie koronawirusem dla mieszkańców domów pomocy społecznej, mogą korzystać z uprawnień do wydawania poleceń na podstawie art. 11 ust. 1 ustawy z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, z przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych (Dz.U. poz. 374 ze zm.).

W ostatnim czasie wydane zostały przez nich polecenia podjęcia przez uprawnione podmioty działań, zapewniających natychmiastowe wsparcie domów pomocy społecznej, w których w ramach zespołu opiekuńczo – terapeutycznego występują problemy kadrowe ze sprawowaniem opieki nad mieszkańcami, odpowiednio wykwalifikowaną kadra, w tym między innymi z placówek wsparcia dziennego, dziennych domów i klubów seniora oraz środowiskowych domów samopomocy. Wydane przez nich polecenia dotyczyły także zapewnienia wprowadzenia organizacji pracy personelu dps w stałych zespołach, a także ograniczenia pracy personelu do jednego miejsca (pracodawcy).

Pragnę jeszcze raz podkreślić, że Minister Rodziny Pracy i Polityki Społecznej dokłada wszelkich starań w celu zapewnienia mieszkańcom domów pomocy odpowiedniego bezpieczeństwa. Również służby wojewodów dokładają wszelkich starań, wykonując obowiązki w zakresie nadzoru, pozostając w stałym kontakcie z przedstawicielami organów prowadzących domy pomocy społecznej z terenu województwa, w których występują problemy w związku z pojawieniem się zakażeń koronawirusem, czy też ich dyrektorami.

Z wyrazami szacunku

Iwona Michałek

Sekretarz Stanu

/podpisano podpisem kwalifikowanym /